

מפרט אחיד בתחום איכות הסביבה

מטרת ההנחיות היא להבטיח שמירה על משאבי הטבע ואיכות הסביבה. ההנחיות מתבססות על חוקים, תקנות, צווים וחוקי עזר מקומיים, אשר גוברים על ההנחיות במקרה של סתירה.

באם קיימת סתירה בין הנחיות אלו לבין הנחיות המשרד להגנת הסביבה, הרי שהאחרונות הן שגוברות.

פסולת:

פסולת הינה תוצר לוואי של הפעילות האנושית, ניתן להגדיר כפסולת שאריות, חפצים או מוצרים חסרי ערך שאין בהם צורך. פסולת מצטברת עלולה לגרום למפגעים הבאים: מחלות (בשל התרבות מזיקים וחיידקים), מזיקים ומטרד ריח, סכנה לבעלי חיים, זיהום קרקע, אוויר ומים, פגיעה בנוף, וסכנת הרעלה (במידה ומדובר על פסולת מסוכנת כגון צבעים, מדללים, שמן, סוללות, דלק, מתכות כבדות ועוד). למניעת מפגעים אלו, חשוב לאחסן ולפנות את הפסולת בהתאם להנחיות הבאות.

הנחיות:

1. בעל העסק יציב בתחומי העסק כלי אצירה לסוגי הפסולת השונים בהתאם להנחיית העירייה. הנחיות בדבר צורת, נפח ומיקום המכלים בגבולות העסק יימסרו לבעל העסק על ידי מחלקת איכות הסביבה ברשות.
2. כל בעל עסק היוצר אשפה במהלך פעילותו יחויב בהפרדת סוגי האשפה במידה ונוצרים בעסקו ולאצרים במכלים ייעודיים בהתאם לכללי המחזור החלים על סוגי הפסולת השונים.
3. אין לבצע שריפת פסולת בשטח העסק.
4. במידה ופינוי הפחים הייעודיים מתבצע על ידי בעל העסק, פינוי הפסולת יתבצע באמצעות קבלן מורשה על פי חוק לאתרים ולשימושים המאושרים על פי חוק. בעל העסק יעביר לאגף תברואה את חוזי ההתקשרות עם קבלני הטיפול בפסולת.
5. בעל העסק יפנה את הפסולת מהעסק בתדירות אשר תמנע מפגעים סביבתיים.
6. בכל מקרה שהוראות הדין יקבעו חובת מיחזור בתחומים נוספים ו/או חובת מיחזור שונה מן האמור לעיל, יחולו הוראות הדין.
7. בעסקים חדשים - במידה ויידרש לבנות או להגדיל את מבנה חדר האשפה יש לפעול על פי דרישות חוקי התכנון והבנייה, התקנות והנחיות הוועדה לתכנון ובניה קריות.

קישורים:

- א. חוק איסוף ופינוי פסולת למיחזור התשנ"ג-1993 .
- ב. חוק עזר לקרית ביאליק (מניעת מפגעים ושמירת הסדר והנקיון), התשמ"ט-1989.

מפרט אחיד בתחום איכות הסביבה

מפגעי רעש

הרעש הוא קול לא רצוי והפרעה סביבתית. רגישות האוכלוסייה למפגעי רעש גדלה והולכת, וכך גם הדרישה לנקיטת אמצעים להפחתתם. לרעש מגוון רחב של השפעות על הגוף והנפש של האדם. הרעש מעיק על העצבים, מגביר את צריכת האנרגיה של הגוף, מעייף ופוגע בכושר הריכוז.

הנחיות:

1. בעל העסק יפעיל את העסק באופן שלא יגרם רעש בלתי סביר כהגדרתו בתקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר), התש"ן - 1990.
2. בעל העסק יפעיל את העסק באופן שלא יגרם מטרד רעש כאמור בתקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), התשנ"ג - 1992.
3. בעל עסק לא ישמיע רעש או מוסיקה בכל צורה שהיא, מחוץ לכתלי העסק-כולל הצבת רמקולים מחוץ למבנה העסק.
4. עסקים המשמיעים מוסיקה, כגון: ברים, מועדונים, אולמי / גני שמחות, יידרשו בנוסף לעמידה בתקנות המופיעות בסעיפים 1-3 להגיש תסקיר אקוסטי מאת אקוסטיקאי מוסמך, שיאשר שהמקום אינו מהווה מטרד רעש לסביבה.
5. עסקים באזורי מגורים המפעילים מזגנים, מנועי קירור, מערכות אלקטרו-מכניות, מערכות לטיפול באוויר או כל מתקן רועש אחר, יידרשו בנוסף לעמידה בתקנות המופיעות בסעיפים 1 ו-2, למגן את המיתקנים מרעש ולהציג אישור מיועץ אקוסטי מוסמך על כך.
6. מתקני קירור ומיזוג אוויר יוקמו במסתורים למניעת רעש סביבתי, בהתאם להנחיית המחלקה לאיכות הסביבה ובכפוף להיתר הבנייה.
7. חל איסור להתקין את המתקנים ליד חלונות הדירות הנמצאות בקרבתם.
8. עסקי מזון בעלי מערכת לטיפול בריחות - ראו הנחיות בפרק מטרדי ריח ועשן.

קישורים:

- א. תקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר), התש"ן - 1990
- ב. תקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), התשנ"ג - 1992
- ג. חוק עזר לקרית ביאליק (מניעת רעש), התשי"ג-1953

מטרדי ריח ועשן

ריח הוא תכונה אורגנולפטית (בעל השפעה על המראה, הטעם והריח) הניתנת לתחושה באמצעות מערכת חוש הריח בזמן ההרחה של חומרים נדיפים מסוימים.

מטרד ריח חזק או בלתי סביר נקבע בין השאר לפי כמות התלונות וצוות מריחים שעברו הכשרה.

מפרט אחיד בתחום איכות הסביבה

הנחיות:

1. בעל עסק לא יגרום ליצירת ריח חזק או בלתי סביר, כאמור בחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961 כתוצאה מפעילות עסקו.
2. יצירת ריח בלתי סביר, תחייב את בעל העסק נקיטת אמצעים להקטנת עוצמת הריח, לפי העניין.
3. עסק של בית אוכל הפולט ריחות ו/או עשן, יידרש להתקין מערכת לטיפול באוויר, בהתאם להנחיות איגוד ערים מפרץ חיפה- הגנת הסביבה.
4. יש למנוע מצב בו פתח הפליטה של מערכת אוורור יפנה לכיוון חלונות הדירה הסמוכה לו.
5. דלתות וחלונות המטבח בעסק יהיו סגורים דרך קבע בזמן העבודה והבישול.

קישורים:

א. חוק למניעת מפגעים, התשכ"א - 1961

זיהום קרקע

קרקע מזוהמת הינה קרקע שמצוי בה חומר מזהם, הגורם לכך שהקרקע תהווה סיכון לבריאות הציבור או לסביבה. זיהום קרקע הינו שחרור של חומר מזהם לקרקע, הגורם לכך שהקרקע תהיה קרקע מזוהמת, ואם הייתה הקרקע מזוהמת טרם השחרור כאמור, יראו כל שחרור נוסף של חומר מזהם לקרקע כזיהום קרקע.

הנחיות:

1. בעל העסק לא יגרום לזיהום קרקע, וימנע מכל פעולה המזהמת קרקע או עלולה לגרום לזיהום קרקע, במישרין או בעקיפין, מיד או בחלוף זמן.
2. בעל העסק לא יסלק לקרקע חומר מוצק, נוזל או גז או קרקע מזוהמת אלא בהתאם להוראות כל דין ובאישור נותן האישור.
3. במידה וקיים חשש / חשד להמצאות זיהום קרקע במגרש בו מתוכנן העסק, יידרש העסק לערוך סקר קרקע, לפני תחילת הפעילות / הבנייה.
4. עסק בעל היתר רעלים, יתכן ויידרש לפני סגירה או העתקת המפעל, לערוך סקר קרקע. עפ"י המלצות הסקר יבוצע טיהור וניקוי השטח כולל מבנים קבועים וציוד.
5. אחסון סולר/ שמן / חומר מזהם קרקע יהיה בתוך מיכל (כלי קיבול). המיכל יוצב במאצרה העמידה לחומר המאוחסן במיכל.

המאצרה תעמוד בתנאים:

- א. קיבולת המאצרה תהיה לפחות 110% מנפח המכל המאוחסן בה.
- ב. במידה ולמאצרה פתח ניקוז הפתח יהיה סגור למעט לשם ריקון יזום של מי נגר נקיים.
- ג. המאצרה תשמר נקייה בכל עת.

קישור:

א. הנחיות המשרד להגנה"ס לתכנון וביצוע של סקרי קרקע ושיקום קרקע מזוהמת.

מנהלת המחלקה:

דורית דן

doritd@qbialik.org.il

מפרט אחיד בתחום איכות הסביבה

חומרים מסוכנים

על פי חוק חומרים מסוכנים, התשנ"ג - 1993, לא יעסוק אדם ברעלים אלא אם כן יש בידו היתר רעלים מאת הממונה על ידי השר להגנת הסביבה. היתר הרעלים ניתן לאחר בדיקת אנשי המקצוע, כולל ביקור במפעל, בחינת הסיכונים וההערכות למניעתם, וכן קביעת דרישות ותנאים לטיפול בהם, בשגרה ובחירום. רעל הוא כל חומר מן החומרים המפורטים בתוספת השניה לחוק, בין בצורתו הפשוטה ובין מעורב או ממוזג בחומרים אחרים.

תוקף היתר רעלים נקבע בהתאם לתקנות החומרים המסוכנים (אמות מידה לקביעת תוקף היתרים), התשס"ג - 2003. על פי התקנות, מסווגים העוסקים בחומרים מסוכנים לפי רמת הסיכון (לטווח המיידי או לטווח הבינוני והארוך) הנשקפת מהם סכנה לאדם ולסביבה.

תוקף ההיתר:

דרגה A - שנה אחת.

דרגה B - שנתיים.

דרגה C - שלוש שנים.

הנחיות:

לשם קבלת היתר רעלים, בעל העסק יפנה למשרד להגנת הסביבה.

קישורים:

א. חוק חומרים מסוכנים, התשנ"ג - 1993.

ב. תקנות החומרים המסוכנים (סיווג ופטור), התשנ"ו - 1996.

ג. טופס בקשה להיתר רעלים.

שפכי תעשייה

רוב מוחלט של שפכי התעשייה והשפכים הביתיים-סניטאריים הנוצרים בישראל מושבים להשקיה חקלאית. לשם כך, נקבעים סטנדרטים המגבילים את איכות השפכים המוזרמים למכוני טיהור השפכים העירוניים (מט"שים).

הנחיות:

1. על כל בעל עסק לעמוד בכללי תאגידי מים וביוב ובתקנות המופיעות בקישורים להלן.

2. חל איסור על הזרמת תשטיפים/ שפכים/ נוזלים אל מחוץ לשטח העסק.

3. בכל העסקים בהם קיימת הגשה במקום ומתבצעים בישולים יש להתקין מפרידי שומן בהתאם להנחיות העירייה. העסקים שמגישים מזון בכלים חד פעמיים אינם נדרשים להתקין מתקנים אלו. נדרש לפנות את השמן מהמפריד אחת ל- 3 חודשים לפחות ולהציג למחלקת רישוי עסקים ואיכות הסביבה את האישור על הפינוי ועל הקליטה באתר מאושר.

4. חל איסור על בעלי עסקים מסוג זה להתקין טוחן אשפה בבית העסק.

מנהלת המחלקה:

דורית דן

doritd@qbialik.org.il

מפרט אחיד בתחום איכות הסביבה

5. במקרה של פינוי שפכים על ידי מוביל שפכים, ישמור בעל העסק בעסק קבלות על פינוי וקליטת השפכים במתקן טיפול בשפכים, לתקופה של שלוש שנים לפחות.

קישורים:

- א. תקנות המים (מניעת זיהום מים) (איסור הזרמת תמלחת למקורות מים), התשנ"ח - 1998.
- ב. תקנות המים (מניעת זיהום מים) (מתכות ומזהמים אחרים), התשס"א - 2000.
- ג. תקנות רישוי עסקים (ריכוזי מלחים בשפכים תעשייתיים), התשס"ג - 2003.
- ד. תקנות המים (מניעת זיהום מים) (ערכי הגבה של שפכי תעשייה), התשס"ד - 2003.
- ה. כללי תאגידי מים וביוב (שפכי מפעלים המוזרמים למערכת הביוב), התשע"א - 2011.
- ו. אימוץ חוק עזר לדוגמה לרשויות מקומיות בדבר הזרמת שפכי תעשייה למערכת הביוב על ידי עיריית קרית ביאליק

אסבסט

אסבסט הוא שם כללי לקבוצת חומרים טבעיים בעלי מבנה גבישי של סיבים צרים וארוכים. לסיבי האסבסט תוחלת חיים ארוכה והם עמידים בפני אש, חום, קורוזיה, כוח מכני וכימיקלים. האסבסט הוכח כמסרטן בבני אדם, חדירה של סיבי אסבסט למערכת הנשימה עלולה לגרום למחלות קשות, שאינן ניתנות לריפוי, המופיעות תקופה ארוכה לאחר החשיפה הראשונית. כל שימוש חדש באסבסט (ייצור, ייבוא, מסחר, בניה ושיווק) אסור בישראל, עם זאת, מכיוון שהאסבסט מסוכן לבריאות רק כאשר הוא במצב התפוררות, אין מניעה מלשהות במבנים בהם מותקן אסבסט-צמנט במצב תקין.

הנחיות:

1. בעל עסק לא יתקין אסבסט, מוצר המכיל אסבסט או פסולת אסבסט ולא יבנה באסבסט בין אם לשימוש חדש ובין לצורך תיקון, שיפוץ או חידוש לשימוש קיים.
2. בעל עסק המחזיק במבנה המכיל אסבסט צמנט, יחזיק את מבנה האסבסט במצב תקין, ללא שברים וסדקים.
3. בעל העסק לא יבצע פעולות קידוח, חיתוך, שיוף, ליטוש, ניסור, חיתוך והשחזה, במוצרים ובמבנים המכילים אסבסט.
4. במידה וימצאו בעסק לוחות אסבסט צמנט פגומים (במצב מתפורר, סדוק או שבור) יפעל בעל העסק להסרת האסבסט ולסילוקו לאתר מורשה לפי הוראות החוק, באמצעות קבלן אסבסט צמנט מורשה.

קישור:

- א. חוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א - 2011.
- ב. מרשם בעלי הרשויות העוסקים באסבסט.

מפרט אחיד בתחום איכות הסביבה

סילוק ומיחזור צמיגים

צמיגים עלולים לפגוע בסביבה ולגרום למפגעים, ובכלל זה שריפה בלתי מבוקרת ויצירת עומס באתרי הפסולת.

הנחיות:

1. חל איסור להטמין צמיגים שלמים, חתוכים או גרוסים באתר לסילוק פסולת או בכל מקום אחר.
2. צמיגים משומשים יאוחסנו בשטח בית העסק באופן שימנע הצטברות מים בהם, עד למועד פינוים על ידי: קירווי אזור אחסון הצמיגים, כיסוי הצמיגים או אחסון הצמיגים כשהם חתוכים לארבעה חלקים לפחות.
3. בעל בית עסק יפנה צמיגים משומשים מבית העסק בהתאם להנחיות המפורטות בחוק לסילוק ולמיחזור צמיגים.

קישורים:

א. חוק לסילוק ולמיחזור צמיגים, התשס"ז-2007

מזיקים

בישראל יש מספר סוגים של מזיקים הנחלקים למשפחות של מכרסמים, זוחלים, חרקים, עופות ועוד. מניעת מטרד ממזיקים יכולה להעשות ע"י פעולות מניעה (כגון אחסון נאות של פסולת/ שלילת תנאים להיווצרות בתי גידול), או ע"י הדברה. רוב רובה של ההדברה מיועד למאבק בחרקים (משפחה הכוללת בין היתר: יתושים, זבובים, נמלים, מקקים). חומרי ההדברה המסורתיים מבוססים על רעלים (העלולים להזיק לבע"ח נוספים מלבד המזיקים, כגון בני אדם), ועל כן יש לבצע הדברה בהתאם לאמצעי זהירות יצויין כי עיסוק בהדברה הוא עיסוק הטעון פיקוח, מאחר שהוא למעשה עיסוק בחומרים המסוכנים כפי שצויין לעיל, כתוצאה למשל, משימוש בגזים רעילים, חומרים בעלי השפעות סביבתיות ושליטות או שימוש בחומרים שאינם פריקים, כגון DDT, המצטברים בסביבה ועלולים לגרום לנזקים חמורים (ראה הנחיות להלן).

הנחיות:

1. בעל העסק יפעיל את העסק באופן שלא יגרום למטרדי מזיקים.
2. ע"פ דרישת הרשות יבצע בעל העסק ניטור שבועי לבדיקת הימצאות מזיקים ובתי גידול למזיקים.
3. בעל העסק ירשום וישמור את ממצאי הניטור למשך שנה לפחות.
4. במקרה ונמצאו מזיקים או בתי גידול למזיקים, ינקוט בעל העסק אמצעים לסילוק בתי הגידול וינקטו פעולות להדברת מזיקים.
5. פעולות הדברה באמצעות חומרי הדברה יבוצעו על ידי מדביר מוסמך מכוח תקנות רישוי עסקים (הדברת מזיקים), התשל"ה - 1975 והרשום ברשימת המדבירים של המשרד להגנת הסביבה.
6. העתק של רישום פעולות ההדברה בחתימת המדביר ישמרו בעסק למשך שנתיים לפחות. פעולות ההדברה יבוצעו בתכשירי הדברה שאושרו מכוח תקנות החומרים המסוכנים (רישום תכשירים להדברת מזיקים לאדם), התשנ"ד - 1994, ונרכשו כדין.

מנהלת המחלקה:

דורית דן

doritd@qbialik.org.il

מפרט אחיד בתחום איכות הסביבה

קישורים:

- א. תקנות רישוי עסקים (הדברת מזיקים), התשל"ה - 1975.
- ב. תקנות החומרים המסוכנים (רישום תכשירים להדברת מזיקים לאדם), התשנ"ד - 1994.

כללי

הנחיות:

1. על העסק לעמוד בדרישות תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת), התשנ"ב 1992.
2. על פי דרישת איגוד ערים-מפרץ חיפה יגיש בעל העסק דו"ח סביבתי/ פרשה טכנית/ סקר סיכונים/ דו"ח אקוסטי אשר יוכן על ידי איש מקצוע, בתאום מראש עם היחידה.
3. על פי דרישת איגוד ערים-מפרץ חיפה יבצע בעל העסק דיגום שפכים/ אוויר או ביצוע מדידות רעש/ קרינה ע"י איש מקצוע המוסמך לכך ו/ או מעבדה מוסמכת.
4. על פי דרישת איגוד ערים-מפרץ חיפה יתקין בעל העסק מתקני קדם/ מתקני טיפול באוויר/ ארובות/ יסדיר תשתיות בכדי למנוע מטרדים ונזקים סביבתיים.
5. לפני הקמת עסק, על בעל העסק לבדוק את התאמת ייעוד הקרקע (ע"פ התוכניות הרלוונטיות), לפעילות המבוצעת בעסק.

קישור:

תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת), התשנ"ב 1992.

הערה:

חלק מבתי מזון (כגון: מאפיות, צליית בשר, המבורגר) הנמצאים באזורי מגורים נדרשים להתקין ארובה. יש לוודא כי קיים אישור והוועדה לתכנון ובניה וממחלקת הנדסה להקמת ארובה לפני תחילת הקמת העסק.

